

**BÍ MẬT SAU CÁNH
CỬA KÍN CÁCH
NGÀNH THUỐC
LÁ VẬN ĐỘNG
HÀNH LANG GÂY
ẢNH HƯỞNG ĐẾN
LIÊN MINH CHÂU
ÂU VÀ HƠN THẾ
NỬA**

A GLOBAL
TOBACCO
INDUSTRY
WATCHDOG

**CONTRE
FEU**

L'ALLIANCE
CONTRE
L'INDUSTRIE
DU TABAC

THÔNG TIN TỔNG QUÁT

Ngành công nghiệp thuốc lá tiến hành vận động hành lang đối với các chính phủ trên khắp thế giới nhằm trì hoãn, làm suy yếu hoặc ngăn chặn những chính sách có thể ảnh hưởng đến lợi nhuận của họ, đồng thời thúc đẩy các chính sách duy trì đại dịch thuốc lá, vốn cướp đi sinh mạng của 7 triệu người mỗi năm.

Các quốc gia tham gia một hiệp ước toàn cầu, Công Ước Khung về Kiểm Soát Thuốc Lá của Tổ Chức Y Tế Thế Giới (WHO Framework Convention on Tobacco Control, WHO FCTC), có nghĩa vụ thực hiện một loạt biện pháp nhằm bảo vệ các thể hệ hiện tại và tương lai khỏi tác hại của sản phẩm thuốc lá và ngành công nghiệp thuốc lá. Điều này bao gồm việc bảo vệ các chính sách y tế trước hoạt động của ngành thuốc lá, đặc biệt là thông qua các biện pháp minh bạch. Phân tích cho thấy Liên Minh Châu Âu (European Union, EU), một Bên tham gia hiệp ước và là khu vực chịu ảnh hưởng nặng nề của đại dịch thuốc lá, vẫn chưa tuân thủ đầy đủ các biện pháp này, và ngành công nghiệp thuốc lá đang lợi dụng những lỗ hổng đó để gây ảnh hưởng lên chính sách và gây hại đến sức khỏe ở cả EU và những khu vực khác.

Để ghi chép về sự hiện diện và hoạt động vận động hành lang rộng lớn của ngành tại EU, Contre-Feu và STOP đã phân tích dữ liệu được công bố trên EU Transparency Register, cơ sở dữ liệu công khai chính thức nơi các đơn vị vận động phải khai báo hoạt động của mình; cơ sở dữ liệu về các cuộc gặp giữa Thành viên Nghị Viện Châu Âu và các nhóm vận động; cùng các tài liệu được thu thập thông qua một loạt yêu cầu tự do tiếp cận thông tin (Freedom of Information, FOI) liên quan đến các tương tác giữa các Tổng Vụ (Directorates-General, DG) của Ủy Ban Châu Âu (European Commission, EC) và ngành công nghiệp thuốc lá.

Kết quả phân tích cho thấy hoạt động vận động của ngành thuốc lá xuất hiện ở mọi nơi, không phải lúc nào cũng được công khai, và có thể đang làm chệch hướng những chính sách cứu người; việc sử dụng thuốc lá đang gia tăng tại EU theo Báo Cáo Toàn Cầu năm 2025 của WHO về xu hướng sử dụng thuốc lá.¹

KẾT QUẢ CHÍNH CỦA NGHIÊN CỨU

———— **Ngành công nghiệp thuốc lá hiện diện ở phạm vi lớn và hoạt động mạnh tại EU.** Có ít nhất 49 tổ chức đang tích cực tìm cách gây ảnh hưởng lên các nhà hoạch định chính sách và công chức châu Âu thay mặt cho ngành công nghiệp thuốc lá. Nhìn chung, theo báo cáo, các tổ chức này đã tuyển dụng ít nhất 139 nhân sự và chi tiêu gần 14 triệu Euro (16,2 triệu USD) mỗi năm cho các hoạt động vận động hành lang nhắm vào các nhà hoạch định chính sách của EU.

———— **Trong những năm gần đây, các nhóm vận động mới quảng bá mô hình “giảm tác hại thuốc lá” theo hướng có lợi cho ngành đã tăng mạnh, phản ánh việc ngành chuyển hướng một phần nỗ lực vận động sang quảng bá các sản phẩm thuốc lá và nicotine mới, vốn được họ tuyên bố là an toàn hơn.** Trong số 15 tổ chức thuộc nhóm này, có 8 tổ chức được thành lập chỉ trong ba năm qua.

———— **Các quy định minh bạch hiện tại không phát huy hiệu quả.** Nghị Viện Châu Âu đã ghi nhận 257 cuộc họp với các nhóm vận động thuốc lá trong giai đoạn 2023 – 2025. Đối với Ủy Ban EU, cơ quan này chỉ công bố 5 cuộc họp với ngành này trong cùng kỳ, trong khi Contre-Feu và STOP phát hiện thêm nhiều tương tác khác không được công bố, đặc biệt là với DG TRADE – tổng vụ của Ủy Ban Châu Âu phụ trách chính sách thương mại và quan hệ thương mại của EU với các nước ngoài khối EU.

———— **Các quốc gia được ngành này đầu tư thường trở thành những bên ủng hộ mạnh nhất cho ngành này.** Ví dụ, ngành thuốc lá tuyên bố đã đầu tư hàng trăm triệu Euro vào các nhà máy sản xuất sản phẩm thuốc lá nung nóng (Heated tobacco product, HTP) tại nhiều quốc gia thành viên, chủ yếu là Ý và Hy Lạp. Kể từ đó, các quốc gia Thành Viên này đã bảo vệ quan điểm của ngành ở cấp Hội Đồng EU.

———— **Ngành thuốc lá đang cố gắng sử dụng Ủy Ban Châu Âu như một công cụ để thách thức các chính sách kiểm soát thuốc lá tại các quốc gia ngoài khối EU, bao gồm cả các nước thu nhập thấp và trung bình.** Các tài liệu thu thập từ yêu cầu FOI gửi tới Ủy Ban Châu Âu cho thấy ngành này đang tiếp tục cố gắng huy động các thiết chế EU chống lại các chính sách y tế công cộng ở các quốc gia như Argentina, Brazil, Ấn Độ, Nhật Bản, Mexico, Singapore, Đài Loan, Thái Lan, Thổ Nhĩ Kỳ và Việt Nam, thường bằng cách diễn giải các chính sách này như rào cản thương mại.

Hiện vẫn còn thiếu các quy định hiện hành nhằm hạn chế ảnh hưởng của ngành này, và ngành thuốc lá cũng như các thực thể đại diện cho họ vẫn tiếp tục vận động mạnh mẽ đối với các nhà hoạch định chính sách châu Âu.

Những lo ngại được Thanh Tra Viên Châu Âu nêu ra vào năm 2023, rằng Liên Minh Châu Âu không đủ minh bạch trong các giao dịch với ngành thuốc lá, đến nay vẫn còn nguyên giá trị. Ở khía cạnh này, EU đang không thực hiện đầy đủ cam kết của mình đối với WHO FCTC, đặc biệt là Điều 5.3, quy định rằng các Bên phải hạn chế tương tác với ngành công nghiệp thuốc lá ở mức thật sự cần thiết, đồng thời phải công khai tất cả các tương tác.

ĐỀ XUẤT

Để bảo đảm hoàn toàn minh bạch, bảo vệ chính sách và sức khỏe cộng đồng, đồng thời chấm dứt việc ngành công nghiệp thuốc lá lợi dụng EU vì lợi ích riêng của mình:

01

EU và tất cả các cơ quan của Liên Minh phải tăng cường triển khai và bảo đảm tuân thủ Điều 5.3 về FCTC. Các biện pháp minh bạch hiện tại thường chỉ áp dụng cho một số cuộc họp và một số cá nhân nhất định (chẳng hạn như nhân sự ở vị trí quản lý hoặc một số phòng ban hay Tổng Vụ của Ủy Ban Châu Âu), trong khi lẽ ra phải áp dụng cho tất cả nhân sự có bất kỳ hình thức liên hệ nào với ngành công nghiệp thuốc lá. Hơn nữa, các nghĩa vụ này cần đi kèm với chế tài đủ sức răn đe và các cơ chế kiểm soát nghiêm ngặt. Cuối cùng, các tương tác với những người ra quyết định chỉ nên diễn ra khi thực sự cần thiết.

02

Việc tuân thủ tốt hơn Điều 5.3 cũng phải dẫn đến mức độ minh bạch cao hơn đối với các yêu cầu tự do tiếp cận thông tin (FOI) do các tổ chức xã hội dân sự đưa ra liên quan đến các cuộc tiếp xúc với ngành công nghiệp thuốc lá. Các lợi ích thương mại của ngành công nghiệp thuốc lá không thể được ưu tiên hơn việc công bố các tài liệu liên quan đến các cuộc tiếp xúc giữa nhóm vận động và các nhà hoạch định chính sách công, như trong các trường hợp được nêu ở các tài liệu trong báo cáo này.

03

EU phải cam kết bảo vệ ảnh hưởng ngoại giao của Liên Minh, đặc biệt trong lĩnh vực thương mại quốc tế, khỏi việc bị ngành công nghiệp thuốc lá lợi dụng để gây khó khăn hoặc làm suy yếu các biện pháp kiểm soát thuốc lá được các quốc gia khác thực thi, đặc biệt là các quốc gia ký kết FCTC. Do đó, cần phải tiến hành cấm mọi cuộc thảo luận giữa các cơ quan của EU và ngành công nghiệp thuốc lá liên quan đến các chính sách kiểm soát thuốc lá do nước thứ ba ban hành. Các chính phủ trên toàn thế giới cũng cần bác bỏ các nỗ lực của ngành công nghiệp thuốc lá nhằm sử dụng thương mại như một công cụ để tác động lên chính sách y tế.

Những đề xuất này không nên chỉ tồn tại dưới dạng quy tắc ứng xử hay quy định nội bộ không chính thức; chúng phải được ghi nhận thông qua các văn bản pháp lý hoặc quy định có hiệu lực bắt buộc và áp dụng trực tiếp. Trong trường hợp này, điều đó có thể bao gồm việc bổ sung tham chiếu rõ ràng đến ngành công nghiệp thuốc lá và FCTC vào Thỏa Thuận Liên Thể Chế ngày 20 tháng 5 năm 2021, Quy Định số 1049 ngày 30 tháng 5 năm 2001 về quyền tiếp cận công khai các tài liệu của các cơ quan Liên Minh Châu Âu và Quy Tắc Thủ Tục của Nghị Viện Châu Âu.

Khi ngành công nghiệp thuốc lá tăng cường nỗ lực nhằm tái tạo tệp khách hàng và tiếp tục hoạt động buôn bán chết chóc của mình, vốn đã gây thiệt hại nghiêm trọng trên khắp châu Âu và ngoài khu vực, thì việc các cơ quan EU đi đầu trong thực thi FCTC là điều hết sức quan trọng.